Giants Of #11: Rav Sherira Gaon (circa 906 CE - 1006 CE)

R' Mordechai Torczyner – torczyner@torontotorah.com

Correction https://en.wikipedia.org/wiki/Gershon Agron

1. Iggeret Rav Sherira Gaon: Questions

וששאלתם כיצד נכתבה המשנה, אם אנשי כנסת הגדולה התחילו לכתבה וכתבו מקצתה חכמי כל דור ודור עד שבא רבי וחתמה, הרי רובה סתמא היא, וסתם מתניתין רבי מאיר. ורוב חכמי התלמוד ששמותם מפורשים בה רבי מאיר ור' יהודה ור' יוסי ור' שמעון וכלם תלמידי ר' עקיבא הם. והכללות שלמדונו רז"ל בתלמוד (עירובין מו:) הלכה כר' עקיבה מחבירו וכר' יוסי מחבירו, ורבי מחבירו. וכלן היו בסוף בית שני, מאי טעמא שבקו רבנן קמאי רובא לבתראי, וכ"ש אם לא נכתב כלום מן המשנה עד סוף ימיו של רבי.

As far as your question about how the Mishnah was written: If the Great Assembly began writing it and then the sages of each generation wrote part of it until Rebbe came and closed it, but most of it is anonymous, and an anonymous mishnah is Rabbi Meir! And most of the talmudic sages whose names are stated in it [were] Rabbi Meir and Rabbi Yehudah and Rabbi Yosi and Rabbi Shimon, and all of them were students of Rabbi Akiva!

And the principles our Sages taught us in Eruvin 46b: The law follows Rabbi Akiva over his colleague, and like Rabbi Yosi over his colleague, and like Rebbe over his colleague. All of them were from the end of the second Beit haMikdash. Why did they omit the great early sages in favour of the later ones? And certainly if none of the Mishnah was recorded until the end of Rebbe's time [then why did they omit the early sages in the Mishnah]?

His role in our masorah

2. Rabbi Shlomo ibn Aderet (Rashba, 13th-14th century Spain), Responsum 1:551

ואלו רצה לתקן הקהלות או כל קהלה וקהלה לגדור בפני תקלות אלו. יעשה תקנה במעמד כלם ויפקיעו מעתה ועד עולם או עד זמן שירצו כל ממון שינתן לשום אשה מקהלה הפקעה גמורה הפקר גמור אלא אם כן תקבלם האשה מדעתה ומדעת אביה או בפני פלוני ופלוני כמו שירצו. וכן מצאתי לרב שרירא גאון שכן נהג הוא ואבותיו ואמר לצבור אחר לנהוג כן.

If the communities, or every community, wished to erect a fence to prevent these problems, they could make an enactment in full assembly, and remove thenceforth, or until such time as they choose, any money given to any woman of the community, with a full removal as *hefker*, unless she accepts it willingly and with her father's will, or before so-and-so and so-and-so, as they choose. And so I found that Rav Sherira Gaon enacted, him and his fathers, and telling another community to do this.

3. Rabbi Sherira Gaon cited in Beit Yosef to Tur Choshen Mishpat 26:2

מי שחייבוהו בחוב או פקדון ואינם יכולים להוציא ממנו ויש ביניהם מקום בי דואר של גוים שאינו לוקח שוחד ומקבל עדות מישראל על חבירו יש רשות לזקנים ותלמידים שילכו לפני השופט ויעידו שזה חייב לזה ומצוה לעשות כן דאפילו נגזל גוי וגזלן ישראל עדים מעידים אצל השופט שאינו חומס ושופטו... וכל המורד בדין מתרים בו תחלה התראה מפורסמת ואם אינו מקבל מעידין עליו וגובין ממנו בדיני גוים. ומנהג שלנו לעכב שלשה פעמים בבית הכנסת ואחר כך מתירין לו

Where Person X has been found liable for a debt or charge, and they cannot produce it from him, and there is a local non-Jewish court which does not accept bribes and which accepts Jewish testimony, the elders and students may testify before the judge that X owes Y. It is a mitzvah to do this. Even where the victim is not Jewish and the thief is Jewish, witnesses testify before a judge who is not wicked, and he judges the Jew... Where a Jew rebels against judgment [by Beit Din], they first warn him publicly. Should he not accept it, then they would testify against him and collect from him in non-Jewish courts. Our practice is to announce it three times in the synagogue, and then permit this.

4. Rabbi Sherira Gaon cited in Tur Choshen Mishpat 368

חייב כל אדם לבלתי שנות מנהגם דאמרינן "מנלן דמנהגא מילתא היא? שנאמר 'אל תסיג גבול רעך אשר גבלו ראשונים'" - וכ"ש בדבר שיש בו תקנה גדולה והסרת מריבה. לפיכך עשו כמנהגכם ולא תשנו ושלום.

All are obligated not to diverge from the custom. As we say: "How do we know that custom is substantive? Deuteronomy 9:14 states, 'Do not trespass the boundary of another, set by early generations.'" This is certainly true for a practice which involves great improvement and elimination of strife. Therefore, do according to your custom, do not diverge, and be at peace.

5. Rav Sherira Gaon, Otzar haGaonim, Eruvin, Teshuvah 376

ודשאלתון למיכתב לכון הני אסואתא דמי שאחזו קורדיקוס מן רב ושמואל עד פסאקא דמתניתין ,האיך קיבלוהו ופירושו בלשון הגרים צריכין אנן למימר לכון דרבנן לאו אסותא אינון ומילין בעלמא דחזונין בזמניהון וכחד חד קצירא אמרונין ולאו דברי מצוה אינון ומילין בעלמא דחזונין בזמניהון וכחד חד קצירא אמרונין ולאו דברי מציקא לה וליכא ליתי נפשיה אלין אסותא וליכא דעביד מינהון מידעם אלא בתר דמבדיק וידע בודאי מחמת רופאים בקיאים דההיא מילתא לא מעיקא לה וליכא ליתי נפשיה לידי סכנה. והכין אגמרו יתנא ואמרו לנא אבות וסבי דילנא דלא למעבד מן אילין אסותא אלא מאי דאיתיה כגון קיבלא (ברכות ב.) דקים ליה לההוא דעביד ליה דלית ביה עקתא.

As far as your request to record the medicines from the seventh chapter in Gittin, from Rav and Shemuel to the breakpoint of the mishnah, in terms of how they were received and to provide their translations: We must inform you that the rabbis were not doctors, and they stated general things they saw in their times, one by one. These are not mitzvah matters. Therefore, you shall not depend upon these medicines; one should not practice any of them until after they have been checked and we know with certainty from expert physicians that this will not harm or endanger someone. So our fathers and elders taught us and told us, not to practice any of these medicines other than *kibla* which we know causes no harm.

Samples from the Iggeret

6. Paragraphs 4-7

הכין חזינא דודאי שיתא סדרי משנה רבינו הקדוש תרצינון כי היכי דגרסי להו, הלכתא דבתר הלכתא, להוסיף ואין לגרוע. והכי אמרינן בגמרא דיבמות בפ' הבא על יבמתו (סד:) "מתני' אימת אתקין בימי ר'."

ודקא אמריתו "מאי טעמא שבקו קמאי רובה לבתראי," לא שבקו קמאי רובה לבתראי אלא כולהון מילי דקמאי גרסי וטעמיהון מתני, דהא הלל הזקן כשמינוהו בני בתירא נשיא עליהם אמר להם "מי גרם לכם שאהיה נשיא עליכם? עצלות שהיתה בכם, שלא שמשתם שני גדולי הדור שמעיה ואבטליון," כדאיתא בפסחים (סו.).

והכי הויא מילתא דראשונים לא אתידעו שמהתהון אלא שמותם של נשיאים ושל אבות ב"ד בלבד, משום דלא הוה מחלוקת ביניהון אלא כל טעמי דאורייתא הווי ידעין להון ידיעה ברורה. ותלמודא נמי הוו ידעי להון ידיעה ברורה והויות ודקדוקים במשנתן על כל דבר ודבר דהא תנו רבנן בפרק יש נוחלין (קלד.)...

וכמה דהוה בית המקדש קיים כל חד וחד מרבוותא הוה מגמר להו לתלמידי טעמי אוריתא ודמשנה ודתלמוד, במילי דמחבר להון בשעתיה ומורו לתלמידייהו כי היכי דחזי... וכד אתו שמאי והלל נמי בתלת מילי בלחוד הוא דאפליגו, דאמרינן (שבת יד:) אמר רב הונא בג' מקומות נחלקו שמאי ודלי

וכיון דחרב בית מקדש ואזלו לביתר, וחרב נמי ביתר ואתבדרו רבנן לכל צד, ומשום הנך מהומות ושמדים ושבושים שהיו באותו זמן, לא שמשו התלמידים כל צרכן ונפישו מחלוקות...

We see that certainly, the six orders of Mishnah Rabbeinu haKadosh established them as he learned them, law after law, and one should neither add nor subtract. And so we say in Yevamot 64b, "When was Mishnah established? In the days of Rebbe."

Regarding your question, "Why did they leave the earlier great ones for the later?" They did not leave the earlier great ones for the later, but all of them learned the matters of the earlier ones and studied their reasons, for when Hillel the Elder was appointed by the Bnei Beteira as the Nasi over them, he said to them, "What caused this for you, that I should be the Nasi over you? Your laziness, in that you did not serve the two giants of the generation, Shemayah and Avtalyon." (Pesachim 66a)

And such was the case, that the early sages, their names are not known, only the names of the Nasi and the Av Beit Din alone, because there was no debate between them, but all of the logic of the Torah were known to them clearly. And they knew the entire Talmud clearly, and the questions and fine points in their Mishnah on every issue, as taught in Bava Batra 134a...

And as long as the Beit haMikdash stood, each of the sages taught the students the logic of the Torah and Mishnah and Talmud, in lessons he composed for them in his day, and they taught their students appropriately... And when Shammai and Hillel came, they, too, only debated three points, as Shabbat 14b says, "Rav Huna said: In three places Shammai and Hillel argued." And when they Beit haMikdash was destroyed and they went to Beitar, and Beitar was also destroyed and the Rabbis scattered in every directions, and because of those disruptions and destructions and confusions of that time, the students did not serve as needed, and debates grew...

7. Paragraph 10

ומסר רבי עקיבא את עצמו להריגה (ברכות סא:) אחר שנפטר רבי יוסי בן קסמא, ונהרג ר' חנינא בן תרדיון ונתמעטה החכמה אחריהם. והעמיד ר' עקיבא תלמידים הרבה והוה שמדא על התלמידים של ר' עקיבא, והות סמכא דישראל על התלמידים שניים של ר' עקיבא...

8. Paragraphs 14-19

וכל ימיו של רשב"ג גדל רבינו הקדוש בנו לתלמוד תורה דקאמרינן במציעא (פד:), כד הוו יתבי רשב"ג ור' יהושע בן קרחא אספסלי, הוו יתבי קמיהו רבי ור' אלעזר בר' שמעון הוו מקשי ומפרקי...ושמש ר' אותם החכמים דאמר ר' (שבת קמז:) "כשהיינו למדין תורה אצל ר' שמעון בתקוע בתקוע וכו'." והלכתא דמתניתין מנהון גמר...

וכד מלך בתר אבוה, היה בהדי בנוהי של אותן החכמים כגון ר' ישמעאל ב"ר יוסי ור' יוסי בר' יהודה ר' יעקב איש כפר חטיא, ותלמידים אחרים כגון ר' חייא שעלה מבבל ור' חנינה בר חמא ור' אפס ורבן גמליאל ור' שמעון בניו של רבינו הקדוש ור' ינאי, והם הרביצו תורה הרבה.

ובכל השנים האלו נתפרשו כל ההלכות שהיו תלויות בכל המדרשות מפחדי ההפסד גדול שהיה בחרבן הבית, והספקות שהיו להם באותן המהומות. וכל החלוקות שנולדו בג' דורות הללו נפסקה הלכה בהם, ונודעו ביניהם דברי היחידים ודברי המרובים בתר דטרחי רבנן בהו טרחי נפישי, ודקו בהא דוקא דבתר דוקא ודקדקו הרבה וכל השמועות והמשניות לתקנן. ולא הוסיפו על מימרא דקמאי מאנשי כנסת הגדולה, אלא טרחו טרחי נפישי ודקו דקדוקי רברבי עד דאסיקו מאי דהוו אמרין הנך ראשונים ומאי דהוו עבדין עד דאפשיטו להון כל ספקי דאית להו.

ולא הוה חד מן הראשונים דכתב מדעם עד סוף יומי דרבינו הקדוש. וכן נמי לא הוו גרסי כולהו בפה אחד ולשון אחד, אלא טעמיהו הוו ידעין להון וכלהון דעת אחת הות בהון ולא הות בגירסייהו פלוגתא, וידעי מאי דאיתיה דברי הכל ומאי דאית ביה פלוגתא. ומאי דאיתיה ליחיד ומאי דאיתיה לרבים. ולא היו להם דברים מתוקנים ומשנה ידועה שהכל שונין אותם בפה אחד ולשון אחד. אלא אותן הטעמים והשמועות שהיו יודעין אף על פי שהחכמים כלן היו שוין בהם, כל אחד ואחד מתני לתלמידיו באי זה חבור שירצה ובאי זה דרך שירצה...

ומשום הכי פרשי בגמרה "הא מני ר' פלוני היא," ואמרינן "מאן תנא להא דתנו רבנן וכו'," "כמאן כי האי תנא." ואמרינן בכמה דוכתי "מי ששנה זו לא שנה זו."...

וכיון דחזא רבי דאיכא שנויא כולי האי בתנויי דרבנן, אף על גב דטעמיהו לחדא מילתא סלקין, חש דלא נפיש ואתי פסידא מינא דמלתא, הואיל וחזא דקא ממעט לבא וקא מסתם מעין החכמה ומסתלקא תורה...

Parshah Questions: Vayechi - A Family Plot

- Bereishit 47:29-30
- Bereishit 49:29-32
- Why is the Land of Israel special, in life and afterward?